

Naised ettevõtluses

08.11.16 Tallinn

Reet Laja

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus (ENUT)

Entrepreneurship 2020

- Euroopa Liidu ettevõtluspoliitika raamistikus Ettevõtlus 2020 (Entrepreneurship 2020) peetakse naisettevõtluse edendamist väga oluliseks. Naiste vähene osalus ettevõtluses on probleem, mille sihipärasele arendamisele ja toetamisele tuleb erinevate meetmete abil suuremat tähelepanu pöörata

Vt. Ettevõtlus 2020, goo.gl/huuIUb

Kuidas peamiselt tähelepanu pöörata?

- Võtmetähtsusega on naisettevõtlaste edendamisel
  - riiklike strateegiate koostamine
  - soolises lõikes ettevõtlusalase statistika kogumine
  - finantseerimisvõimaluste parandamine
  - mentorprogrammide ning naisettevõtjate koostöövõrgustike loomine ja toetamine

Praxise uuring 2015

- Uuringust selgub, et Eestis tegutsevatest ettevõtjatest moodustasid naisettevõtjad 28% ja enamuse nendest (72%) on üksik-ettevõtjad. **Eesti naiste ettevõtluse määr (naisettevõtjate osatähtsus naiste aktiivses tööjõus osalemisest) on 5%**, mis on märkimisväärselt madalam kui **EL-28 keskmine (10%)**.
- (vt. <http://www.praxis.ee/tood/naisettevotjate-le-suunatud-e-keskkonna-loomise-eeluuring>)

Naisettevõtluse toetamise võrgustiku ettepanekud 2013 kasvustrateegiasse

Ettepanekud Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014–2020 täiendamiseks eesmärgiga aidata kaasa naisettevõtjate osakaalu suurendamisele ettevõtluses, sh kõrge lisandväärtusega ettevõtete loojate ja arendajate hulgas

1) Tütarlaste ja naiste hulgas ettevõtliku hoiaku kujundamine, ettevõtluse propageerimine, ettevõtlusteadlikkuse tõstmine ning ettevõtjaks hakkamist takistavate barjääride kaotamine

Ettepanekud (järg)

- Naisettevõtjate innovatsioonialase koostöö ja ettevõtete arendusvõimekuse tõstmise toetamine
- Naisettevõtjate rahvusvahelistumise ambitsiooni ja ekspordivõimekuse kasvatamine
- Naisettevõtjate konkurentsipositsiooni parandamine

Ettepanekud (järg)

- Alustada/ ja või jätkata ettevõtlusalase statistika kogumist soolises lõikes (sh struktuurifondidest ,toetuse saajate kohta soolises lõikes statistika esitamine) ja ettevõtluse alastes uuringutes tulemuste esitamist soo lõikes; eraldi uuringu läbiviimine tütarlaste hulgas – miks ei soovita alustada ettevõtlusega.
- Soolises lõikes kogutav statistika ja uuringud võimaldavad suurendada ettevõtluspoliitika teadmispõhisust ja kavandada meetmeid ja tegevusi, mis vastavad paremini ettevõtjate vajadustele

Kuidas jõuda naiste ettevõtluse määra 5lt % 10-le % (EL keskmine) tänases ettevõtluskeskkonnas

- Statistikaamet töötas 2015.aasta lõpuks välja senisest parema programmi soopõhise (gender based) ettevõtluse kohta. Statistikaameti Norra programmist toetatud palgalõhe projekti andmete kogumist (s.h. naised ja mehed ettevõtluses) tuleks riigieelarvest jätkata
- Haridusminister kinnitas oktoobris 2015 ära programmi kõigis õppekavades ettevõtluse õpetamiseks (ülikoolides ja koolides)
- Osaleda saab ka noorte ettevõtlikkuse kasvule suunatud tegevustes, õpilasfirmade programmis jt on naissoo aktiivsus ja osalemine märkimisväärne, nt ENTRUMi 30st finaali pääsenud tiimist olid 21-s ülekaalus naissoo esindajad
- Maakondlikud arenduskeskused nõustavad alustavaid ettevõtjaid
Nõustajatele koolitus naisettevõtjate vajaduste arvestamiseks ja nende innustamiseks

Kuidas jõuda 5%lt 10-ni (EL keskmine)

- **Ettevõtlusministri ja teiste ministrite toetus**
- **Tugev tugi EASilt (sh EAS portaali naisettevõtluse pidev uuendamine!)
Ettevõtlusnädalatele planeerida naisettevõtluspäev (-päevad)**
- **•Mentorlusprogrammid alustajale ja edasijõudnud naisettevõtjale**
- Naisettevõtluse uuringute läbiviimine (s.h. Naiste osalusega kasvuettevõtted)
- Alustava ettevõtja programmid /moodulid naistele
- 2005.a. Sotsiaalministeeriumi algatusel koostatud naisettevõtluse strateegilise mudeli koostöölla viimine ja kasutamine kasvustrateegia meetmetes
- Koostöö ja tugi ettevõtlust edendavale naisettevõtlusvõrgustikule
- Rohkem naisi ettevõtete nõukogudesse /juhtkondadesse
- **Naisettevõtluse aasta ettevalmistamine ja läbiviimine**

Tänases ettevõtluskeskkonnas

- **Ettevõtluspoliitika kujundajad ja ka meedia peaksid rohkem naisettevõtjaid väärtustama, toetama ja esile tõstma**

Eeskuju on väga tähtis. Ettevõtja kuvand on täna ikka veel pigem portfelliga ärimehes kui -naisest.

Edasine koostöö meediaväljaannete (ajakiri Director, Äripäev jt) ja ajakirjanike ühendustega (Ajakirjanike Liit, Naistoimetajate Ühendus jt.) naisettevõtjate tutvustamiseks. Sotsiaalmeedia rakendamine

Naiste initsiatiiv naisettevõtluse meetmete lisamiseks Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2020 strateegia kujundamisse sündis aruteludes

Vt. <http://www.enut.ee/naisettevotlus>

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus koos MTÜde võrgustikuga:

- Arutelu naisettevõtluse toetamiseks strateegia 2020 meetmetes, mai 2015
- Ümarlaud „Naisettevõtlus jätkusuutlikuks – naisettevõtluse edendamine“, mai 2014
- •Paneeldiskussioon „Naisettevõtlus jätkusuutlikuks – naisettevõtluse edendamine ja kasvustrateegiad“ ENUT kevadkonverentsil, aprill 2013
- •Euroopa Komisjoni Naisettevõtluse konverents Tallinnas, oktoober 2012
- •Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuse (ENUT) ümarlaud koos EASi esindajatega, november 2011

Naisettevõtluse toetamise taust alates 1990-ndatest

- Naised alustasid ettevõtlusega kohe 1990ndate lävel
- Ka koolitusi oma äri alustamiseks viidi naistele läbi Eesti Majandusjuhtide Instituudi Naiskoolituse Keskuses juba 1990ndast aastast
- Eeskujuks Põhjamaad, kus naisettevõtluse edendamist on peetud väga oluliseks
- Mentorprogrammid naistele said alguse 2000ndate alguses Naiskoolituse Keskuse poolt

Naisettevõtjad on mõistnud ühinemise ja koostöö tähtsust

- 1991 Naiskoolituse Keskus
- 1992 Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon (BPW Estonia)
- 1997 Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus
- 2001 QUIN Estonia (Naisleiutajad)
- 2002 Eesti Naisettevõtjate Liit
- 2003 ETNA Eestimaal
- Alates 2012 Naisettevõtluse võrgustiku kujunemine (ENUTi eestvedamisel)

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus (ENUT, www.enut.ee)

ENUT on mittetulundusühing, mis on pühendunud naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kui ühe põhilise inimõiguse ja üldise hüve edendamisele kõigis ühiskonnaelu valdkondades

ENUTi visiooniks on naiste ja meeste võrdõiguslikkusel baseeruv kodanikuühiskond, milles ENUTil on oluline roll avaliku sektori, avalikes huvides tegutsevate ühenduste ja erasektori ühendamisel võrdõiguslikkuse tagamiseks